

ПЕДАГОГИЧЕСКИ
АЛМАНАХ

ПРЕВОДИ

ОБЩЕСТВЕННОТО И ЧАСТНОТО ОБРАЗОВАНИЕ ВЪВ ФРАНЦИЯ

Жаклин Рейно

На 16 януари 1994 г. стотици хиляди души дефилираха по улиците на Париж, за да защитят общественото и светско образование, което те смятаха заплашено от решението на Министъра на националното образование, Франсоа Батру, да предложи на Парламента да ревизира закона Фалу за финансиране на заведенията за частно обучение.

Законът Фалу (по името на Министъра на общественото образование и Култа), гласуван на 15 март 1850 г., укрепвал авторитета на духовенството и позволявал на църквата да открива свои собствени заведения. Този закон постановявал, че терито-

риалните колективи (общини, департаменти, региони) не могли да субсидират частните заведения над 10% от техните годишни разходи. Според новия закон от 1993 г. субсидиите могли да преминат 10% (отнася се до г-н Баладюр, първия министър, да удържи обещанията, направени през изборната кампания). Но депутатите социалисти, противници на този проект, сезираха Конституционния съвет, който заяви „противоречащо на Конституцията“ за този проект, който щеше да означава да се субсидират култовете (95% от частните заведения са католически), нещо, което противоречи на закона от 1905 г. за

оцеляване на Църквата от Държавата.

На следващия ден след манифестацията от 16 януари 1994 г., Министърът на образованието обяви незабавното откриване на едно обсъждане със синдикатите и федерациите на родителите на ученици от общественото обучение. На 27-ми януари се проведе този дебат, чиято цел е да „насочи мислите към бъдещето на образователната система“.

След манифестации и заемане на различни позиции, училищният въпрос се изяви още веднъж като един от събуждащите най-мощните идеологически шестократни разделения и противопоставяния, както и един от

проблемите, които са ключови за френското общество.

„...какво да кажа на Франция?... (една истина, изразена в две изречения: Училището очаква много от Държавата. Обществото очаква много от Училището. (...)) истинската опасност за светското училище, което възхвалява свободата, но също така и труда; равенството, но също така и солидарността; братството, но също така и родината, това са ценностите на съвременното общество: успехът, индивидуализмът, космополитизмът (...). Съществува, за съжаление, едно разминаване между ценностите на светското училище и идеите на съвременното общество“.

Жак Жулиар – директор на списание „Нувел обсерватор“, 20–26 януари 1994 г.

Разпределение на учениците през 1992/93 г.

Първа степен
"детски градини"
(начално образование)

Втора степен
I-ви цикъл (колежи)

Втора степен
II-ви цикъл (лицеи)

Общо: 6 610 066

3 348 451

2 230 512

Кой финансира частното образование, обвързано с договор?

Първа степен

Либерасион, 15–16 януари 1994 г.

Частното католическо образование

То представлява 95% от частното образование във Франция, като останалите 5% са нерелигиозни (светски) училища, често наричани „паралелни училища“, в които се опитват да приложат педагогически методи, различни от традиционните методи на образователната система.

„Майчиното училище“ (приблизително българските „детски градини“) остава във Франция *par excellence* област на общественото образование (само 12% в частния сектор). Католическото образование обхваща 12 млн. ученици. Това ангажира 13% от бюджета на Националното образование.

В началните частни училища пъл-

няемостта е средно по-висока (24,4 ученика на клас), отколкото в обществените (22,6 ученика на клас). Обратното е във втората степен (22,2 ученика на клас в общественото, 20,7 – в частното образование).

Частното образование остава област на висшите социални класи и на селските стопани (последните – по-малко от 10% от работниците). Областите на Запада формират главния „бастион“ на католическото образование (от 40 до 43% от учениците в частния сектор).

Единият от всеки двама преподаватели в частното образование е мощен учител (нетитулуван). Дипломираните и заелите място с конкурс

преподаватели (4 от 10 в общественния сектор) са рядкост (по-малко от 8%).

Цената на обучението варира според Заведенията: в началните училища от 600 франка до 2500, достигайки 7000 до 8000 франка в някои училища в Париж (годишно). Във втората степен (колежи, лицеи) цената е по-висока.

През 1959 г. Законът Дебре създава една система на договориране

между държавата и групата на частните училища. Частните заведения, сключили договор, „изцяло запазват техния собствен характер“, се ангажират да спазват педагогическите норми на общественото училище и да приемат всички деца „без разлика на произход, на възгледи, или на вярвания“, „при общото уважение на свободата на съзнанието“. Преподавателите в тези частни училища ще получават заплащания от държавата

Превод от френски:
к. и. н. Стефан ЙОРДАНОВ